

5/16

กระทรวง ทบวงกรม

เรื่องที่ ๕

6864

ที่ วว 0803/13788

กระทรวงวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี

และสิ่งแวดล้อม

27 ต.ค.

ถนนพระรามที่ 6 ราชเทวี กทม. 10400

๑๗ ตุลาคม 2541

สพ. รับที่ ๕๐๘

วันที่ ๒๗ ต.ค. ๔๑

เวลา ๗.๕๐ น.

เรื่อง รายงานความก้าวหน้าการดำเนินการตามมติคณะรัฐมนตรี เรื่อง มาตรการควบคุมการเพาะเลี้ยง
กุ้งกุลาดำระบบความเค็มต่ำในเขตพื้นที่น้ำจืด

เรียน เลขาธิการคณะรัฐมนตรี

- สิ่งที่ส่งมาด้วย 1. รวบรวมคำสั่งผู้ว่าราชการจังหวัด เรื่อง กำหนดมาตรการเพื่อรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม
ในจังหวัด
2. สรุปผลการประชุมหารือเพื่อประสานการดำเนินการป้องกันและแก้ไขปัญหาการเลี้ยง
กุ้งกุลาดำในพื้นที่น้ำจืด

ตามที่ รองนายกรัฐมนตรี ประธานกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ และ รัฐมนตรีว่าการ
กระทรวงวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและสิ่งแวดล้อม ได้มีบัญชาให้กระทรวงวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและ
สิ่งแวดล้อม จัดทำรายงานความก้าวหน้าตามมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 7 กรกฎาคม 2541 เรื่อง มาตรการ
ควบคุมการเพาะเลี้ยงกุ้งกุลาดำระบบความเค็มต่ำในเขตพื้นที่น้ำจืด นั้น

กระทรวงวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและสิ่งแวดล้อม ใคร่ขอกราบเรียนชี้แจงความก้าวหน้า
ในการดำเนินงานตามมติคณะรัฐมนตรี ดังนี้

1. ผลจากมติคณะรัฐมนตรีดังกล่าว ฯพณฯ นายกรัฐมนตรีได้มีคำสั่งนายกรัฐมนตรี
ที่ 2/2541 ลงวันที่ 22 กรกฎาคม 2541 เรื่อง มอบอำนาจให้ผู้ว่าราชการจังหวัดปฏิบัติราชการแทนนาย
กรัฐมนตรี กระทรวงวิทยาศาสตร์ฯ โดยสำนักงานนโยบายและแผนสิ่งแวดล้อม ได้ประสานงานกับกระทรวง
มหาดไทย ในการจัดทำร่างคำสั่งผู้ว่าราชการจังหวัด และแนวทางปฏิบัติในการออกคำสั่งตามความ
ในมาตรา 9 แห่งพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ.2535 ซึ่งปัจจุบัน
(30 กันยายน 2541) ผู้ว่าราชการจังหวัดได้มีคำสั่งผู้ว่าราชการจังหวัด เรื่อง กำหนดมาตรการเพื่อรักษา
คุณภาพสิ่งแวดล้อมในจังหวัด เพื่อประกาศพื้นที่ห้ามการเพาะเลี้ยงกุ้งกุลาดำแล้ว ดังนี้

1.1 จังหวัดที่มีพื้นที่น้ำจืดครอบคลุมทั้งจังหวัด รวม 49 จังหวัด ได้มีคำสั่งผู้ว่าราชการจังหวัดแล้ว 42 จังหวัด

1.2 จังหวัดที่มีพื้นที่น้ำจืดและพื้นที่น้ำกร่อย รวม 27 จังหวัด ได้มีคำสั่งผู้ว่าราชการจังหวัดแล้ว 16 จังหวัด

ทั้งนี้ จังหวัดที่ดำเนินการออกคำสั่งผู้ว่าราชการจังหวัดได้เริ่มประกาศตั้งแต่วันที่ 6 สิงหาคม 2541 ซึ่งจะครบกำหนด 120 วัน ที่ผู้ประกอบการจะต้องหยุดการเลี้ยงกุ้ง ตามมติคณะรัฐมนตรีในวันที่ 4 ธันวาคม 2541 เป็นต้นไป และเนื่องจากขณะนี้บางจังหวัดที่ยังมิได้มีคำสั่งผู้ว่าราชการจังหวัดในเรื่องดังกล่าว จึงเห็นสมควรให้กระทรวงมหาดไทยติดตามและประสานงาน เพื่อเร่งรัดให้จังหวัดที่เหลือดำเนินการให้เป็นไปตามมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ 7 กรกฎาคม 2541 ต่อไป

รายละเอียดตามสิ่งที่ส่งมาด้วย 1

2. ในการกำหนดมาตรการป้องกันและจัดทำแผนควบคุมเพื่อแก้ไขและป้องกันไม่ให้เกิดปัญหาขึ้นอีกในอนาคต และให้เป็นไปตามมาตรา 10 แห่งพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ.2535 กระทรวงวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและสิ่งแวดล้อม ได้จัดทำแผนปฏิบัติการและมาตรการดำเนินงานดังกล่าว เพื่อให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องพิจารณาแก้ไขแล้วในการประชุมเมื่อวันที่ 14 กรกฎาคม และวันที่ 20 ตุลาคม 2541 ได้เชิญหน่วยงานที่เกี่ยวข้องร่วมประชุมปรึกษาหารือเพื่อติดตามผลการดำเนินงานตามแผนปฏิบัติการ โดยมีสาระสำคัญ ดังนี้

ระยะสั้น

- 1) กำหนดเขตและจัดทำแผนที่พื้นที่ห้ามเลี้ยงกุ้งกุลาดำในพื้นที่น้ำจืด
- 2) ทำการสำรวจข้อมูลรายละเอียดพื้นที่ ขนาดพื้นที่ สถานที่ตั้ง ของบ่อเลี้ยงกุ้งในปัจจุบัน โดยจัดทำลงในแผนที่ และผลกระทบของผู้ประกอบการจากการห้ามการเพาะเลี้ยงกุ้งกุลาดำ
- 3) ศึกษาและวิเคราะห์การลงทุนของเกษตรกรที่ถูกห้ามการเพาะเลี้ยงกุ้ง เพื่อหาทางแก้ไข รวมทั้งการจัดอาชีพเสริมเพื่อทุเลาปัญหาของเกษตรกรที่ได้รับผลกระทบจากการลงทุนไปแล้ว
- 4) กำหนดวิธีการ ประสานงานเพื่อจัดระบบการสูบน้ำจากบ่อเลี้ยงเมื่อครบกำหนดห้ามการเลี้ยงกุ้งกุลาดำ
- 5) กำหนดวิธีการและมาตรการในการฟื้นฟูที่ดินที่ผ่านการเพาะเลี้ยงกุ้งกุลาดำ
- 6) การประชาสัมพันธ์
 - 6.1) จัดประชุมร่วมระหว่างจังหวัดกับเกษตรกรในพื้นที่เพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจ
 - 6.2) ออกเยี่ยมเยียนพื้นที่เกษตรกรและให้ความรู้แก่เกษตรกร

7) การติดตามตรวจสอบ

- 7.1) ติดตามตรวจสอบการดำเนินการตามมติคณะรัฐมนตรี
- 7.2) การติดตามและตรวจสอบคุณภาพน้ำ
- 7.3) การส่งเสริมอาชีพ

8) การประเมินผลและประสานงานในการดำเนินการตามแผนปฏิบัติการและมาตรการดำเนินการ โดยจัดตั้งคณะทำงานเพื่อประเมินผลการปฏิบัติงานตามแผนปฏิบัติการดังกล่าว

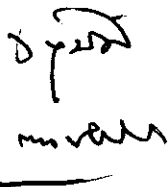
ระยะยาว

- 1) กำหนดเขตและจัดทำแผนที่พื้นที่ทั้งประเทศที่มีศักยภาพในการเพาะเลี้ยง (นอกเขตป่าชายเลน) และ/หรือ พื้นที่เสื่อมโทรมมีศักยภาพทางการเกษตรกรรมต่ำ เช่น พื้นที่ดินเค็ม
- 2) ให้กรมประมงเร่งรัดผู้ประกอบการเพาะเลี้ยงกุ้งกุลาดำให้มีการขึ้นทะเบียนทุกราย
- 3) ให้มีการกำหนดพื้นที่เลี้ยงกุ้งกุลาดำในระบบปิดและกำหนดมาตรการในการจัดการควบคุมมลพิษ
- 4) ให้มีการจัดตั้งกองทุนหมุนเวียน โดย เรียกเก็บจากผู้ประกอบการเลี้ยงกุ้งกุลาดำ เพื่อนำมาใช้ในการฟื้นฟูและลดปัญหามลพิษที่เกิดจากขบวนการเลี้ยงกุ้งกุลาดำ
- 5) ตั้งคณะกรรมการเพื่อตรวจสอบผลกระทบต่อระบบนิเวศตามธรรมชาติทุก 6 เดือน

รายละเอียดตามสิ่งที่ส่งมาด้วย 2

ทั้งนี้ เพื่อประมวลผลการดำเนินงานและประเด็นปัญหาในทางปฏิบัติ เสนอต่อคณะอนุกรรมการประสานการดำเนินการป้องกันและแก้ไขปัญหาการเลี้ยงกุ้งกุลาดำในพื้นที่น้ำจืด พิจารณาในการประชุม วันที่ 5 พฤศจิกายน 2541 เพื่อให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องเกิดความชัดเจนในการปฏิบัติงานอย่างสอดคล้องและเป็นไปในทิศทางเดียวกัน ตลอดจนสามารถประสานการดำเนินงานได้อย่างรวดเร็ว รวมทั้งรับทราบแนวนโยบายในการแก้ไขปัญหาเพื่อเป็นแนวทางในการดำเนินงานต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ และพิจารณานำเรียนคณะรัฐมนตรีเพื่อโปรดทราบต่อไป

(นายชวน หลีกภัย)

นายกรัฐมนตรี

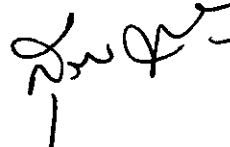
๒๗๓๓.๕๑

สำนักงานนโยบายและแผนสิ่งแวดล้อม

กองประสานการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

โทร. 279-5202 โทรสาร 279-8088

ขอแสดงความนับถือ

(นายสุวิทย์ คุณกิตติ)

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและสิ่งแวดล้อม

เมื่อวันที่ 27 ต.ค. 2541 ลงมติว่า

ทราบ

นางสาววิเชษฐ์ วงษ์

สมควร ๐๕๓๓๓ ๑๕๔๐
ดร. กอบใจ วัชรวิทย์ ๒๗ ต.ค ๔๑

รวบรวมคำสั่งผู้ว่าราชการจังหวัด เรื่อง กำหนดมาตรการเพื่อรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมในจังหวัด
(รวบรวมถึงวันที่ 30 กันยายน 2541)

1. จังหวัดที่มีพื้นที่น้ำจืดครอบคลุมทั้งจังหวัด รวม 49 จังหวัด

1.1 จังหวัดที่ประกาศแล้ว

ลำดับที่	จังหวัด	พื้นที่ห้ามการเพาะเลี้ยงกุ้งกุลาดำ	วันที่ประกาศ
1	สุพรรณบุรี	ภายในเขตจังหวัดสุพรรณบุรี	6 สิงหาคม 2541
2	อ่างทอง	ภายในเขตจังหวัดอ่างทอง	6 สิงหาคม 2541
3	ตาก	ภายในเขตจังหวัดตาก	6 สิงหาคม 2541
4	ราชบุรี	ภายในเขตจังหวัดราชบุรี	7 สิงหาคม 2541
5	ลำปาง	ภายในเขตจังหวัดลำปาง	7 สิงหาคม 2541
6	พระนครศรีอยุธยา	ภายในเขตจังหวัดพระนครศรีอยุธยา	10 สิงหาคม 2541
7	นครสวรรค์	ภายในเขตจังหวัดนครสวรรค์	10 สิงหาคม 2541
8	พะเยา	ภายในเขตจังหวัดพะเยา	10 สิงหาคม 2541
9	แพร่	ภายในเขตจังหวัดแพร่	10 สิงหาคม 2541
10	กาฬสินธุ์	ภายในเขตจังหวัดกาฬสินธุ์	10 สิงหาคม 2541
11	บุรีรัมย์	ภายในเขตจังหวัดบุรีรัมย์	10 สิงหาคม 2541
12	กาญจนบุรี	ภายในเขตจังหวัดกาญจนบุรี	11 สิงหาคม 2541
13	สระบุรี	ภายในเขตจังหวัดสระบุรี	11 สิงหาคม 2541
14	นครพนม	ภายในเขตจังหวัดนครพนม	11 สิงหาคม 2541
15	เชียงราย	ภายในเขตจังหวัดเชียงราย	13 สิงหาคม 2541
16	พิจิตร	ภายในเขตจังหวัดพิจิตร	13 สิงหาคม 2541
17	เพชรบูรณ์	ภายในเขตจังหวัดเพชรบูรณ์	13 สิงหาคม 2541
18	ร้อยเอ็ด	ภายในเขตจังหวัดร้อยเอ็ด	13 สิงหาคม 2541
19	อำนาจเจริญ	ภายในเขตจังหวัดอำนาจเจริญ	13 สิงหาคม 2541
20	สระแก้ว	ภายในเขตจังหวัดสระแก้ว	13 สิงหาคม 2541
21	นครปฐม	ภายในเขตจังหวัดนครปฐม	14 สิงหาคม 2541
22	สิงห์บุรี	ภายในเขตจังหวัดสิงห์บุรี	14 สิงหาคม 2541
23	แม่ฮ่องสอน	ภายในเขตจังหวัดแม่ฮ่องสอน	14 สิงหาคม 2541
24	กำแพงเพชร	ภายในเขตจังหวัดกำแพงเพชร	14 สิงหาคม 2541
25	ชัยนาท	ภายในเขตจังหวัดชัยนาท	17 สิงหาคม 2541
26	เลย	ภายในเขตจังหวัดเลย	17 สิงหาคม 2541
27	อุดรธานี	ภายในเขตจังหวัดอุดรธานี	17 สิงหาคม 2541
28	ลำพูน	ภายในเขตจังหวัดลำพูน	18 สิงหาคม 2541
29	หนองบัวลำภู	ภายในเขตจังหวัดหนองบัวลำภู	18 สิงหาคม 2541
30	ชัยภูมิ	ภายในเขตจังหวัดชัยภูมิ	18 สิงหาคม 2541
31	มหาสารคาม	ภายในเขตจังหวัดมหาสารคาม	18 สิงหาคม 2541

ลำดับที่	จังหวัด	พื้นที่ห้ามการเพาะเลี้ยงกุ้งกุลาดำ	วันที่ประกาศ
32	สุรินทร์	ภายในเขตจังหวัดสุรินทร์	20 สิงหาคม 2541
33	อุดรดิตถ์	ภายในเขตจังหวัดอุดรดิตถ์	21 สิงหาคม 2541
34	นนทบุรี	ภายในเขตจังหวัดนนทบุรี	24 สิงหาคม 2541
35	นครราชสีมา	ภายในเขตจังหวัดนครราชสีมา	28 สิงหาคม 2541
36	สุโขทัย	ภายในเขตจังหวัดสุโขทัย	1 กันยายน 2541
37	อุบลราชธานี	ภายในเขตจังหวัดอุบลราชธานี	1 กันยายน 2541
38	ลพบุรี	ภายในเขตจังหวัดลพบุรี	4 กันยายน 2541
39	มุกดาหาร	ภายในเขตจังหวัดมุกดาหาร	4 กันยายน 2541
40	เชียงใหม่	ภายในเขตจังหวัดเชียงใหม่	8 กันยายน 2541
41	ปทุมธานี	ภายในเขตจังหวัดปทุมธานี	10 กันยายน 2541
42	ขอนแก่น	ภายในเขตจังหวัดขอนแก่น	10 กันยายน 2541
รวม			42 จังหวัด

1.2 จังหวัดยังไม่ได้ประกาศ ได้แก่

อุทัยธานี น่าน พิษณุโลก หนองคาย สกลนคร ยโสธร ศรีสะเกษ

รวม

7 จังหวัด

2. จังหวัดที่มีพื้นที่น้ำจืดไม่ครอบคลุมทั้งจังหวัด โดยมีพื้นที่ชายทะเลและพื้นที่น้ำกร่อยที่สามารถเลี้ยงกุ้งกุลาดำได้ในบางพื้นที่ รวม 27 จังหวัด

2.1 จังหวัดที่ประกาศแล้ว

ลำดับที่	จังหวัด	พื้นที่ห้ามการเพาะเลี้ยงกุ้งกุลาดำ	วันที่ประกาศ
1	ชุมพร	ภายในเขตจังหวัดชุมพร	9 สิงหาคม 2541
2	พังงา	ภายในเขตจังหวัดพังงา	10 สิงหาคม 2541
3	ปราจีนบุรี	ภายในเขต อ.ศรีมหาโพธิ์, อ.ประจันตคาม, อ.กบินทร์บุรี, อ.นาดี, อ.เมือง (เฉพาะ ต.ไม้เต็ด, ต.เนินหอม, ต.โนนหอม, ต.ดงพระราม, ต.บ้านพระ, ต.ดงขี้เหล็ก และ ต.โคกไม้ลาย) และ อ.ศรีมโหสถ (เฉพาะ ต.โคกبيب และ ต.โคกไทย)	13 สิงหาคม 2541
4	จันทบุรี	1. ภายในเขต อ.มะขาม, อ.โป่งน้ำร้อน, อ.สอยดาว, อ.แก่งหางแมว และ กิ่ง อ.ฉิมชุก ห้ามมิให้มีการเลี้ยงกุ้งกุลาดำระบบความเค็มต่ำในพื้นที่ทั้งอำเภอ/กิ่งอำเภอโดยเด็ดขาด 2. อ.เมือง, อ.ท่าใหม่, อ.แหลมสิงห์, อ.ขลุง และ อ.นายายอาม ห้ามมิให้มีการเลี้ยงกุ้งกุลาดำระบบความเค็มต่ำในเขตพื้นที่น้ำจืดที่เป็นแหล่งเพาะปลูกพืช แหล่งเลี้ยงสัตว์และประมงน้ำจืด แหล่งน้ำจิตธรรมชาติ และแหล่งชุมชน	14 สิงหาคม 2541
5	พัทลุง	ภายในเขตจังหวัดพัทลุง	14 สิงหาคม 2541

ลำดับที่	จังหวัด	พื้นที่ห้ามการเพาะเลี้ยงกุ้งกุลาดำ	วันที่ประกาศ
6	ภูเก็ต	ภายในเขตจังหวัดภูเก็ต	17 สิงหาคม 2541
7	นราธิวาส	ภายในเขต อ.ยี่งอ, อ.บาเจาะ, อ.รือเสาะ, อ.ศรีสาคร, อ.ระแงะ, อ.จะแนะ, อ.เจาะไอร้อง, อ.สุโหงปาดี, อ.สุโหงโก-ลก, อ.แว้ง, และ อ. สุคีริน	17 สิงหาคม 2541
8	เพชรบุรี	ภายในเขต อ.บ้านลาด, อ.แก่งกระจานและ อ.หนองหญ้าปล้อง	18 สิงหาคม 2541
9	ยะลา	ภายในเขตจังหวัดยะลา	19 สิงหาคม 2541
10	สตูล	ภายในเขตจังหวัดสตูล	19 สิงหาคม 2541
11	ฉะเชิงเทรา	ภายในเขต อ.สนามชัยเขต และ อ.ทาดะเกียบ	21 สิงหาคม 2541
12	ตรัง	ภายในเขต อ.เมืองตรัง, อ.ห้วยยอด, อ.วังวิภา, อ.นาโยง และ อ.วังวิเศษ ทุกตำบล อ.สิเกา เฉพาะ ต.นาเมืองเพชร อ.กันตัง เฉพาะ ต.ควนธานี, ต.คลองลู, ต.โคกยาง, ต.บางหมาก, ต.ย่านซื่อ อ.ย่านตาขาว เฉพาะ ต.ย่านตาขาว, ต.โนควน, ต.เกาะเปียง, ต.นาชุมเห็ด, ต.โพรงจระเข้, ต.หนองบ่อ อ.ปะเหลียน เฉพาะ ต.ปะเหลียน, ต.บางด้วน, ต.แหลมสอม	26 สิงหาคม 2541
13	สมุทรสงคราม	ภายในเขต อ.บางคนทีทั้งหมด และ อ.อัมพวาทั้งหมด ยกเว้น ต.ยี่สาร และ ต.แพรกหนามแดง เฉพาะหมู่ที่ 5 ทั้งหมด หมู่ที่ 4 และหมู่ที่ 6 บางส่วน ซึ่งอยู่ในเขตน้กร่อยและน้ำทะเลขึ้นถึง ตั้งแต่แนวคันกันน้ำเค็มลงไปสู่ชายฝั่งทะเล	31 สิงหาคม 2541
14	นครนายก	ภายในเขตจังหวัดนครนายกทั้งจังหวัด ยกเว้น อ.องครักษ์ ต.บางสมบูรณ์ ทุกหมู่บ้าน, ต.บางลูกเสือ ทุกหมู่บ้าน ต.ทรายมูล หมู่ที่ 1,2,3,7,8 ต.พระอาจารย์ หมู่ที่ 3,5,6,7,8,9,10,11,12 ต.ศรีระกระบือ หมู่ที่ 1,2,5,6,7,8,9,11 ต.องครักษ์ หมู่ที่ 3 อ.เมือง ต.ศรีจุฬา ทุกหมู่บ้าน อ.ปากพลี ต.ท่าเรือ หมู่ที่ 1,2,3,4,5,7,8 อนุญาตให้เลี้ยงได้โดย ให้อยู่ภายใต้เงื่อนไขที่กำหนดในประกาศ	17 กันยายน 2541
15	กระบี่	ภายในเขต อ.ปลายพระยา, อ.เขาพนม และ อ.ลำทับ	18 กันยายน 2541
16	กรุงเทพมหานคร	ภายในเขตจังหวัดกรุงเทพมหานคร	28 กันยายน 2541
รวม			16 จังหวัด

2.2 จังหวัดที่ยังไม่ได้ประกาศ

ชลบุรี สมุทรสาคร สมุทรปราการ ตราด ระยอง ประจวบคีรีขันธ์ ระนอง สุราษฎร์ธานี
นครศรีธรรมราช สงขลา ปัตตานี

รวม

11 จังหวัด

สรุปผลการประชุมหารือเพื่อประสานการดำเนินการป้องกันและแก้ไขปัญหา การเลี้ยงกุ้งกุลาดำในพื้นที่น้ำจืด

ในวันอังคารที่ 20 ตุลาคม 2541 เวลา 14.00 น. ณ ห้องประชุมชั้น 3 สป.ว.

วาระที่ 2 เรื่องเพื่อพิจารณา

2.1 แผนปฏิบัติการและมาตรการรองรับมติคณะรัฐมนตรีเรื่อง มาตรการควบคุม การเพาะเลี้ยงกุ้งกุลาดำระบบความเค็มต่ำในพื้นที่น้ำจืด

ที่ประชุมได้มีการเสนอข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะในรายละเอียดของแผนปฏิบัติการ
และมาตรการดำเนินการตามมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 7 กรกฎาคม 2541 และรายงาน
รายละเอียดผลการดำเนินงานของแต่ละหน่วยงาน โดยสรุปดังนี้

กิจกรรมที่ 1 การกำหนดเขตพื้นที่ห้ามเลี้ยงกุ้งกุลาดำได้กำหนดเขตและจัดทำแผนที่
พื้นที่ห้ามเลี้ยงกุ้งกุลาดำในเขตพื้นที่น้ำจืด

ระยะเวลา 2 เดือน

หน่วยงานหลัก กรมพัฒนาที่ดิน ร่วมกับ กรมควบคุมมลพิษ กรมประมง และจังหวัด
ท้องที่

การดำเนินงาน กรมพัฒนาที่ดินได้กำหนดหลักเกณฑ์การพิจารณาพื้นที่ที่ไม่เหมาะ
สมในการนำมาเพาะเลี้ยงกุ้งกุลาดำ(criteria) 6 ประการ ซึ่งเป็นการเสนอแนวทางด้านกายภาพ
โดยไม่ได้พิจารณาปัจจัยทางด้านสังคม เศรษฐศาสตร์ และการเมือง ดังนี้

- 1) มีชั้น marine sediment ลึกกว่า 1.5 เมตร
- 2) เป็นพื้นที่ที่มีน้ำจืด ทั้งน้ำบนดินและน้ำใต้ดิน
- 3) อยู่ในเขตพื้นที่ชลประทาน
- 4) อยู่ในเขตพื้นที่ที่มีคันกั้นน้ำเค็มป้องกันไว้
- 5) เป็นพื้นที่ที่ได้จำแนกความเหมาะสมสำหรับการเพาะปลูกตามสมรรถนะของ
ดินไว้แล้ว เช่น ข้าว พืชไร่ ผัก หรือไม้ผล เป็นต้น
- 6) มีนโยบายระดับจังหวัดหรือประเทศในการใช้ที่ดิน เช่น นโยบายที่จะใช้พื้นที่
ทำการเกษตรแผนใหม่

ขณะนี้ กรมพัฒนาที่ดินร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ได้ดำเนินการกำหนดเขตใกล้จะ
เรียบร้อยแล้ว เหลือเพียงข้อมูลที่จะต้องประสานงานกับกรมชลประทาน เกี่ยวกับแนวคันกั้นน้ำ
เค็ม และโครงการระบบชลประทานที่เกี่ยวข้อง เมื่อจัดทำแผนที่แล้วเสร็จ กรมพัฒนาที่ดินจะ
รับรอง (Endorse) แล้วจะนำเสนอคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติเพื่อพิจารณา ต่อไป

ทั้งนี้ที่ประชุมได้เสนอให้ดำเนินมาตรการทางบวก โดยเปลี่ยนจาก การกำหนดพื้นที่เขตพื้นที่ห้าม เลี้ยงกิ้งกูดดำ เป็นการกำหนดเขตพื้นที่ที่มีศักยภาพในการเลี้ยงกิ้งกูดดำแทน

กิจกรรมที่ 2 การสำรวจข้อมูลพื้นที่ห้ามการเพาะเลี้ยงกิ้งและผลกระทบของผู้ประกอบ การ ทำการสำรวจข้อมูลรายละเอียดพื้นที่ ขนาดพื้นที่ สถานที่ตั้งของบ่อเลี้ยงกิ้งกูดดำ

ระยะเวลา 1 + 2 เดือน

หน่วยงานหลัก กรมส่งเสริมการเกษตร ร่วมกับกรมประมง กรมพัฒนาที่ดิน จังหวัด ท้องที่

การดำเนินงาน ขณะนี้กรมส่งเสริมการเกษตรได้ทำการสำรวจข้อมูลพื้นที่ที่จะต้องยกเลิกการเลี้ยงกิ้งกูดดำในเขตที่เป็นพื้นที่น้ำจืดทั้งจังหวัดโดยดำเนินการแล้วเสร็จ 13 จังหวัด และยังขาดข้อมูล 1 จังหวัด คือ นครปฐม และที่ประชุมเห็นควรให้สำรวจเพิ่มเติมในเขตจังหวัด ที่มีพื้นที่น้ำจืดและน้ำกร่อยอีก 8 จังหวัด ได้แก่ นครนายก ปราจีนบุรี ฉะเชิงเทรา ชลบุรี สมุทรสาคร สมุทรสงคราม สมุทรปราการ และกรุงเทพมหานคร โดยใช้เวลาเพิ่มอีก 2 เดือน

กิจกรรมที่ 3 การศึกษาเกี่ยวกับการลงทุนในพื้นที่ที่ยกเลิก ศึกษาและวิเคราะห์ การลงทุนของเกษตรกรที่ถูกห้ามการเพาะเลี้ยงกิ้ง เพื่อหาทางแก้ไข รวมทั้งการจัดอาชีพเสริม เพื่อทุเลาปัญหาของเกษตรกรที่ได้รับผลกระทบจากการลงทุนไปแล้ว

ระยะเวลา 2 เดือน

หน่วยงานหลัก กรมประมง กรมส่งเสริมการเกษตร กรมพัฒนาที่ดิน และจังหวัดท้องที่

การดำเนินการ ขณะนี้ กรมประมงมีข้อมูลอยู่แล้วขอให้ฝ่ายเลขานุการฯ ประสานงาน เพื่อดำเนินการต่อไป

กิจกรรมที่ 4 การสูบน้ำจากบ่อเลี้ยงกิ้งในพื้นที่ห้ามเลี้ยงกิ้งกูดดำ กำหนดวิธีการ ประสานงานเพื่อจัดระบบการสูบน้ำจากบ่อเลี้ยงเมื่อครบกำหนดห้ามการเลี้ยงกิ้งกูดดำ

ระยะเวลา 3 เดือน

หน่วยงานหลัก กรมชลประทาน ร่วมกับกระทรวงมหาดไทย และจังหวัดท้องที่

การดำเนินงาน มอบให้กรมชลประทานจัดทำแผนการจัดการปล่อยน้ำทิ้งของบ่อกึ่ง เพื่อลดผลกระทบต่อพื้นที่เกษตรกรรมอื่น และการห้ามปล่อยน้ำออกจากบ่อกึ่งให้เป็นหน้าที่ ของกระทรวงมหาดไทยเพื่อจะได้ประสานงานกับหน่วยงานในพื้นที่ โดยเฉพาะองค์การบริหาร ส่วนตำบล

กิจกรรมที่ 5 การฟื้นฟูที่ดิน กำหนดวิธีการและมาตรการในการฟื้นฟูที่ดินที่ผ่าน
การเพาะเลี้ยงกุ้งกุลาดำ

ระยะเวลา 1 เดือน

หน่วยงานหลัก กรมพัฒนาที่ดิน ร่วมกับจังหวัดทองที่

การดำเนินการ กรมพัฒนาที่ดินได้กำหนดวิธีการและมาตรการในการฟื้นฟูที่ดินที่ผ่าน
การเพาะเลี้ยงกุ้งกุลาดำเสร็จแล้ว

กิจกรรมที่ 6 การประชาสัมพันธ์ มีรายละเอียดคือ

- 1) จัดประชุมร่วระหว่างกับเกษตรกรในพื้นที่เพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจ
- 2) ออกเยี่ยมเยียนพื้นที่เกษตรกรและให้ความรู้แก่เกษตรกร

ระยะเวลา ทุก 3 เดือน

หน่วยงานหลัก กรมส่งเสริมการเกษตร ร่วมกับ กรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม
กรมประมง จังหวัดทองที่

การดำเนินงาน สามารถเริ่มดำเนินการได้ทันที

กิจกรรมที่ 7 การติดตามและตรวจสอบ มีรายละเอียดคือ

- 1). ติดตามตรวจสอบการดำเนินการตามมติคณะรัฐมนตรี

ระยะเวลา ทุก 3 เดือน

หน่วยงานหลัก กระทรวงมหาดไทย

- 2) การติดตามและตรวจสอบคุณภาพน้ำ

ระยะเวลา ทุก 3 เดือน

หน่วยงานหลัก กรมประมง ร่วมกับกรมควบคุมมลพิษ และจังหวัดทองที่

- 3) การส่งเสริมอาชีพ

ระยะเวลา ทุก 3 เดือน

หน่วยงานหลัก กรมส่งเสริมการเกษตร กรมวิชาการเกษตร และจังหวัดทองที่

การดำเนินงาน สามารถเริ่มดำเนินการได้ทันที

กิจกรรมที่ 8 การประเมินผลและประสานงานในการดำเนินการตามแผนปฏิบัติการ
ตั้งคณะกรรมการเพื่อประเมินผลการปฏิบัติงานตามแผนการจัดการ

ระยะเวลา ทุก 6 เดือน

หน่วยงานที่รับผิดชอบ สำนักงานนโยบายและแผนสิ่งแวดล้อม และกรมควบคุมมลพิษ
การดำเนินงาน เสนอให้คณะอนุกรรมการฯ แต่งตั้งคณะทำงานเพื่อติดตามและประเมิน
 ผล การดำเนินการตามแผนปฏิบัติการ

2.2 การพิจารณากำหนดพื้นที่ห้ามการเพาะเลี้ยงกุ้งกุลาดำระบบความเค็มต่ำในพื้นที่ น้ำจืดบริเวณจังหวัดที่มีพื้นที่น้ำจืดไม่ครอบคลุมทั้งจังหวัด

กรณีที่มีโครงการสร้างเขื่อนกั้นน้ำเค็ม อันจะมีผลให้บริเวณที่เคยเป็นพื้นที่น้ำ
 กร่อยอยู่เดิมหรือบริเวณที่เคยมีน้ำเค็มขึ้นถึงและมีการดำเนินกิจกรรมการเพาะเลี้ยงกุ้งกุลาดำอยู่
 ก่อนแล้ว ได้รับผลกระทบการเปลี่ยนแปลงสภาพเป็นพื้นที่น้ำจืด กรณีตัวอย่างเช่น **การสร้าง
 เขื่อนปากพนัง** ถ้าโครงการแล้วเสร็จ จะมีผลทำให้พื้นที่ในเขต อ.ปากพนัง อ.เชียรใหญ่ และ
 อ.หัวไทร จังหวัดนครศรีธรรมราช และบางส่วนของจังหวัดสงขลา ซึ่งมีกิจกรรมการเพาะเลี้ยงกุ้ง
 กุลาดำอยู่ก่อนแล้ว เปลี่ยนสภาพเป็นพื้นที่น้ำจืด หรือกรณีการสร้าง**เขื่อนทดน้ำบางปะกง** ซึ่ง
 โครงการดังกล่าวเมื่อก่อสร้างแล้วเสร็จ จะมีผลทำให้พื้นที่บางส่วนของจังหวัดนครนายกและ
 ปราจีนบุรีทั้งจังหวัด และบางส่วนของจังหวัดฉะเชิงเทรา ซึ่งเดิมเป็นพื้นที่ที่มีน้ำเค็มขึ้นถึง ได้รับ
 ผลเปลี่ยนสภาพเป็นพื้นที่น้ำจืด ซึ่งพื้นที่ส่วนนี้มีบริเวณกว้างขวางและรัฐได้ลงทุนจำนวนมากเพื่อ
 จัดทำให้พื้นที่เหล่านี้เป็นพื้นที่น้ำจืดและทำการเกษตรอย่างยั่งยืน จึงจำเป็นต้องมีนโยบายที่
 ชัดเจน สำหรับพื้นที่บริเวณนี้

ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของที่ประชุม

1) การประชาสัมพันธ์และการประกาศเตือน (Warning) ให้ประชาชนทราบถึง
 การดำเนินการของโครงการฯ และการเปลี่ยนแปลงสภาพของพื้นที่ที่จะเกิดในอนาคตเพื่อควบ
 คุมมิให้กิจกรรมการเพาะเลี้ยงกุ้งกุลาดำมีการขยายพื้นที่จากเดิมที่มีอยู่

2) เสนอให้ผู้ว่าราชการจังหวัดที่ดูแลพื้นที่ดังกล่าวเป็นผู้ออกคำสั่งและประกาศ
ในราชกิจจานุเบกษา เพิ่มเติมจากพื้นที่ที่ได้ประกาศไว้เดิม

ทั้งนี้แนวทางดังกล่าว ให้รวมไปถึงโครงการสร้างเขื่อนกั้นน้ำเค็ม และโครงการชล
 ประทานอื่นๆ ที่มีลักษณะเดียวกันด้วย

2.3 การพิจารณาข้อกฎหมายเกี่ยวกับการแก้ไขปัญหการเลี้ยงกุ้งกุลาดำระบบความเค็มต่ำในพื้นที่น้ำจืด

1. ข้อมูลทางวิชาการที่จะสนับสนุนมติคณะรัฐมนตรี

จังหวัดที่มีการประกาศเพื่อรองรับการเพาะเลี้ยงกุ้งกุลาดำระบบความเค็มต่ำในเขตพื้นที่น้ำจืด จำเป็นจะต้องมีข้อมูลทางวิชาการรองรับที่ชัดเจนมากขึ้น ซึ่งมีความจำเป็นที่กระทรวงวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและสิ่งแวดล้อม จะต้องการรวบรวมข้อมูลทางวิชาการที่เพิ่มขึ้นจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง นอกจากนี้ที่ประชุมได้ยกตัวอย่างกรณี การฟ้องร้องที่จังหวัดนครปฐม ประเด็นที่ฟาร์มเลี้ยงกุ้งมีการฟ้องร้อง คือ ต้องการได้รับคำสั่งศาลในการพิทักษ์สิทธิ์ ในการที่ไม่ต้องยกเลิกการเลี้ยงภายหลังครบ 120 วันตามประกาศ โดยจะเน้นว่าเป็นพื้นที่ ที่ไม่ได้ก่อผลกระทบต่อพื้นที่ข้างเคียง, ไม่เคยมีปัญหาการร้องเรียน และที่ประชุมได้พิจารณาให้ข้อคิดเห็นดังนี้

1) ข้อมูลทางวิชาการในเรื่องผลกระทบจากการเลี้ยงกุ้งกุลาดำ ซึ่งมีการศึกษาและรวบรวมข้อมูลผลงานวิจัยจากหน่วยงานต่างๆ เช่น คณะทำงานเพื่อสำรวจ ตรวจสอบสภาพพื้นที่ ดำเนินการเก็บตัวอย่างและวิเคราะห์ผลกระทบจากการเลี้ยงกุ้งกุลาดำในพื้นที่น้ำจืด ที่ตั้งขึ้นภายใต้คณะกรรมการ ศึกษาข้อมูลการเลี้ยงกุ้งกุลาดำในพื้นที่น้ำจืด

2) การพิจารณารวบรวมข้อมูลตามประเด็นที่มีการฟ้องร้อง ซึ่งมีได้เกี่ยวข้องกับข้อมูลทางวิชาการ เช่น การฟ้องร้องในแง่การขัดกับรัฐธรรมนูญ คำสั่งของนายกตามมาตรา 9 ซึ่งข้อมูลเหล่านี้จะต้องมีการติดตามจากการตีความของคณะที่ปรึกษาทางกฎหมายของสภาผู้แทนราษฎร

3) เสนอให้มีการรวบรวมข้อมูล ปัจจัยการผลิตทั้งหมด (การใช้ยา, สารเคมี, อาหาร ฯลฯ) ที่ใช้ในการเลี้ยงกุ้งกุลาดำและผลที่ได้จากการเลี้ยงกุ้ง และพิจารณาด้านเศรษฐศาสตร์ ถึงผลได้ผลเสีย ค่าใช้จ่ายในการฟื้นฟูสภาพพื้นที่ ผลเสียหายต่อสิ่งแวดล้อม เช่นความหลากหลายทางชีวภาพลดลง

4) เสนอให้มีการรวบรวมข้อมูลกรรมสิทธิ์ที่ดิน ของผู้เลี้ยงกุ้ง (การเช่าพื้นที่) และเผยแพร่ข้อมูลให้เจ้าของที่ดินทราบในเรื่องการชดเชยความเสียหายต่อที่ดินที่ได้รับผลกระทบจากการทำฟาร์มเลี้ยงกุ้ง ว่าเป็นหน้าที่ของเจ้าของที่ดินมิใช่เป็นของผู้เช่า

2. การแต่งตั้งพนักงานเจ้าหน้าที่

การแต่งตั้งพนักงานเจ้าหน้าที่ (ขณะนี้ยังไม่มีข้อกำหนดที่ชัดเจน) กรณีที่มีการออกคำสั่งผู้ว่าราชการจังหวัดและประกาศในราชกิจจานุเบกษา แล้ว การติดตามตรวจสอบ ควบคุมดูแล ควรจะมีพนักงานเจ้าหน้าที่ที่ชัดเจนในการดำเนินการ ที่ประชุมได้เสนอข้อคิดเห็นในประเด็นนี้ ดังนี้

1) ตามมาตรา 11 แห่งพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม พ.ศ. 2535 เรื่องการแต่งตั้งพนักงานเจ้าหน้าที่ เพื่อควบคุมมาตรการต่างๆ กรณีการใช้มาตรา 9 จึงถือว่าเป็นการใช้มาตรการบังคับตามพระราชบัญญัติดังกล่าว ดังนั้น ผู้ว่าราชการจังหวัดจึงเป็นพนักงานเจ้าหน้าที่อยู่แล้ว ตามมาตรา 11 สามารถทำหน้าที่ตรวจสอบได้

2) พิจารณานหน่วยงานที่จะเข้ามาดูแลเพิ่มเติม เช่น กรมพัฒนาที่ดิน กรมประมง หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องต่างๆ และควรจะแต่งตั้งเป็นพนักงานเจ้าหน้าที่ตามกฎหมายสิ่งแวดล้อม เพื่อให้มีอำนาจตามความในกฎหมายเข้าไปดูแล และการแต่งตั้งควรจะเป็นลักษณะอย่างไร

3) ให้ผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นผู้เสนอแต่งตั้งเจ้าหน้าที่

ในที่ประชุมยังมิได้มีการสรุปประเด็นการแต่งตั้งเจ้าหน้าที่ โดยให้นำประเด็นดังกล่าวเสนอเข้าสู่ที่ประชุมคณะอนุกรรมการประสานการดำเนินการป้องกันและแก้ไขปัญหาการเลี้ยงกุ้งกุลาดำในพื้นที่น้ำจืดซึ่งจะมีขึ้นในวันพฤหัสบดีที่ 5 พฤศจิกายน 2541 เพื่อพิจารณาต่อไป